

= Velja po pošti: =

Za celo leto naprej . K 26:-
za pol leta " " 13:-
za četr leta " " 650
za en mesec " " 220
za Nemčijo celoletno " 29:-
za ostalo inozemstvo " 35:-

= V upravnosti: =

Za celo leto naprej . K 2240
za pol leta " " 1120
za četr leta " " 560
za en mesec " " 190
S posiljanjem na dom stane na mesec 2 K. Posamezne st. 10 v.

**Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III.
Rokopisi se ne vražajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74. —**

SLOVENEC

Političen list za slovenski narod.

Upravnost je v Kopitarjevi ulici štev. 6. —
Sprejema naročnino, inserate in reklamacije. —
Upravnika telefona štev. 188. —

Današnja številka obsega 6 strani.

Dr. Verstovšek proti sramotilcem Slovencev.

Dunaj, 7. dec. 1910.

Današnja zbornična seja je trajala do en četrtna 8. uro zvečer. Začasni proračun se je nakazal odsek. Med tem ko se za proračunsko razpravo nihče ni zanimal, je pa nastala v zbornici velika pozornost, ko so dognali poslanci, da bo odgovarjal dr. Verstovšek znamenim sramotilcem Slovencev Marckhlu in Maliku. Med Verstovšekovim govorom je bilo gotovo navzoče pol zbornice. Malik in Marckhl sta bila poparjena. Ko je Malik še drugič odgovarjal, ga ni nihče več poslušal, temveč vsi so kričali »Schluß« in peli. Napeto in pozorno je pa sledila zbornica, ko je krepko in odločno zavračal sramotilce Slovencev poslanec dr. Verstovšek in žel veliko odobravanje. Stvarni popravek poslanca dr. Verstovšeka so zabeležili vsi dunajski listi, dasi nimajo navade, da registrirajo stvarne popravke. Objavljamo dr. Verstovšekov stvarni popravek po stenografičnem zapisniku. Govor slove:

»Posl. Marckhl je začutil potrebo, da je v svojem govoru dne 6. decembra, kot pravimo, s polnimi pljučami prednašal ogorčenje zaradi nekega medklica, ki ga je napravil med mojim govorom poslanec dr. Korošec.

Pred vsem pribijem, da je bil dejanjski položaj takrat tale: Med mojim govorom je začutil poslanec Malik potrebo, da si je vpletel v venec svojih vsemenskih bojev novo lavoriko, ker je nečuveno psoval naše ljudstvo na Štajerskem, osobito v mariborskem okraju. (Prav dobro! — Živahni medklici.) Napravil je kratko in jasno sledeči medklici: »V nobenem okraju ni toliko umorov, kolikor jih je v mariborskem okraju.«

Vprašam: Ali je čudno, da je zavrela kri ob tej priliki našemu poštenemu, odkritemu tovarišu dr. Korošcu, ki ljubi svoje ljudstvo iz vsega svojega srca in da je z markantnim medklicom odlomil ost tistem obrekovanju, ki ga je narekovala podlost in slepa strast.

Predsednik (prekine govornika): »Gospod poslanec, Vi nekaj čitate. To ni stvarni popravek.« Poslanec Verstovšek: »Saj stvarno popravljam.« Predsednik: »Ne, to ni stvarni popravek. Prosim, da se držite stvarnega popravka. Prvič opominjam.«

Poslanec Verstovšek nadaljuje: Stvarno popravljam, da je veljal dr. Korošec medklic z golj poslancu Maliku, v katerem ne vidi dr. Korošec in še marsikak drug poslanec — prepričan sem, da v tem oziru Nemci niso izvzeti — vtelešenja nemške kulture. Veliki narodi imajo tudi svoje majhne in malenkostne ljudi. (Živahna veselost. — Medklici.)

Upam, da lahko pribijem, da ravno tako, kakor ne morejo tangirati izbruhni poslanca Malika proti slovenskemu ljudstvu njegove časti, tudi nima nič opraviti polemika ž njim, z visoko stavbo nemške kulture.

Dr. Korošec medklic se je glasil: »Snops je kulturno znamenje Nemcev.« Stvarni položaj je za vsakega panjetnega človeka, ki logično misli, sledeči:

Obžalovanja vredna dejstva v mariborskem okraju, na katera je namigoval poslanec Malik, ne izvirajo iz razpoloženja in iz nравne dekadence slovenskega ljudstva, ki je po svojem značaju miroljubno, delovno in etično in se lahko prišteje visoko stojecim narodom, marveč povzroča jih edino in zgolj boj proti našemu obstoju, ki se vodi pod zastavo nemške kulture, kar nemšto težko kompromitira. Besedi »nemška kultura« si mora vsak človek, ki pošteno misli, v dr. Koroševem nedklicu tako razlagati, kakor si jo

predstavljajo napačno in v protislovju vsemencem v svojih glavah. In v tem smislu je zadel dr. Korošev medklic in odgovarja najtočnejše dejstvo. (Živahni ugovori in medklici. — Poslanec Iro: »Če ste tako navdušen Slovenec, zakaj greste, gospod profesor, na nemško gimnazijo?«) Nastavljen nisem na nemški, marveč na slovenski gimnaziji. (Živahni medklici.)

Predsednik (zvoni): »Prosim, naj se govornika ne moti!« (Medklici. Govornika prekinjujejo.) »Prosim, ali naj brezkončno razpravljamo?«

Poslanec Verstovšek nadaljuje: »Stvarno popravljam, da nobena stvar na božjem svetu tako ne demoralizira, zastruplja naravnost slovensko dušo in ni tako brutalna, kakor sistematično hujskanje proti slovenskemu ljudstvu na Štajerskem, ki ga vodijo pod imenom nemške obrambe gotove korporacije po svojih boljše ali slabše plačanih dninarjih. Največjo vlogo v tej hujskariji pa igra pred vsem šnops. (Pritrjanje.)

Šnopsarije teh mest uplivajo na okolišansko prebivalstvo v najslabšem smislu. O teh središčih se žal ne more trditi, da širijo kulturo med delavskim in med kmečkim prebivalstvom. Šnops in tista nemška gospoda, ki se s šnopsom bogati, je povzročila, da propadajo gospodarsko in moralno okolišanski delavski in kmečki stanovi. Na to kulturo, ki se razširja iz teh beznic med delavsko in kmečko prebivalstvo, je lahko ponosen le kak Malik ali kak Marckhl. (Medklici.) Slovenci se upravičeno borimo proti tem žalostnim razmeram in izkušamo s poučnimi predavanji odvrniti široke sloje, da ne uživajo te nesrečne pijače. Ravnodušnost je tisti činitelj, ki smatra za svojo sveto dolžnost, da svari ljudstvo, naj ne uživa te nesrečne pijače in ga poučuje o žalostnih posledicah.

Stvarno konstatiram, da rode žalostne razmere med ubožanim prebivalstvom in tiste umore, ki jih je surovo očital Malik, katere mi najbolj obžalujemo, ravno tiste zloglasne šnopsarije, katerih lastniki so večinoma nemški renegati in ki jih Malik prav dobro pozna, ker so njegovi najboljši volivci. (Živahni klaci: »Čujte! Čujte!« — Poslanec Malik: »To je laž!«)

Predsednik: »Prosim mir, da končamo!«

Poslanec Verstovšek nadaljuje: Ker je rekel Malik, da je to, kar navajam laž, moram navesti imena! (Živahni medklici.) Izzvali ste me in zato moram izvesti svojo nalogu. Stvarno konstatiram, da so v Ptiju sledeče take tvrdke: Hutter, ki je postal malone milijonar; Straschibl; Fürst; Wimmer; Kaisers Nachfolger; Svaty; Kossars in druge; v Mariboru so pa splošno znane tvrdke, žganjarne in šnopsarije Albrecht; Strohbach; Lendl; Arsen-schegg. Cmureške žganjarne so znane daleč po svetu. Navedene beznice širijo nekulturo med sosednje prebivalstvo. Trdno sem prepričan, da bi Malik in Marckhl takoj protestiral, če bi mi morebiti izjavili, da pripada le ena navedenih šnopsarskih tvrdk slovenski narodnosti. (Čujte! Čujte!)

Gospodje zdaj sam lahko preselite, kdo širi tako kulturo. Nadalje stvarno pribijem, da v Ptiju za navedene šnopsarske beznice med prebivalstvom tako agitirajo, da pošiljajo ob nedeljah vozove na deželo, s katerimi vabijo in vozijo kmete in delavce v te žganjarske beznice. (Čujte! Čujte!) Jasno je, da rede take razmere v moralnem oziru najžalostnejše posledice.

Nočem se podrobneje baviti s temi žalostnimi razmerami. Naglašam pa, da povzročajo gospodarski propad prebivalstva v okolici teh mest — mestne šnopsarije.

Predsednik prekine: »Prosim, Vi razpravljate in se prerekate in ne obveščate o dejstvih!«

Poslanec dr. Verstovšek: Kmalu bom končal! Stvarno moram še poprav-

ljati, da je v bližnji okolici mest izginilo kmečko prebivalstvo. Zemlja je prešla v last meščanov, kmečki proletariat po krivdi šnopsarskih beznic vedno bolj propada.

Zavračam psovanja v govorih Marckhla in Malika proti našemu tovarišu dr. Korošcu in odločno izjavljam, da se ne bom zmenil in tudi ne odgovarjal na osebne napade proti meni in proti dr. Korošcu v zbornici, ker hočem varovati ugled zbornice. Zagotavljam visoko zbornico, da tudi pri takih izbruhih ne bo mogoče, da bi se naš duševni mir in naša inteligenco tako oslabila, da bi kdaj zamenjali nemško kulturo in njene pridobitve s poslancem Marckhлом ali Malikom. (Živahno pritrjevanje in ploskanje. — Poslanec: Malik: »To je nemški profesor!«) Reagirati nočem ničesar.

Stvarno popravljam, da tako zamenjava fatalno učinkuje, kakor se razvidi iz znanega akta graških duhovnikov, iz zvijanja neštetih časnikarskih člankov, kakor tudi iz govorov in medklicov posameznih poslancev. Nekoliko pameti in logike bi tudi v tem slučaju koristilo. Zamenjava popolnoma disparatnih pojmov ne potrebuje posebne duhovitosti in zato upam, da taki stvarni popravki, kakor sedanji, iz razlogov splošnega človeškega razuma tudi v tej zbornici ne bodo več potreben.« (Pritrjevanje.)

Mahničeva slavnost.

Zagreb, 8. decembra.

Po navadnem ljudskem besednjaku to ni bila slavnost v navadnem smislu. Zagreb ni izobesil zastav in tudi ni poslal svojih društev z zastavami in godbo na čelu. Za velik del našega Zagreba je bil današnji dan neznan, nekateri pa, ki so o njem brali v časopisih, so se morda posmehovali — »futimaški slavnosti«. Pa vendar: danes je katoliški Zagreb slavil slavnost v čast svojega očeta in voditelja, škofa Mahniča, slavil zmago katoliške misli na Hrvaskem.

»Pijevu društvo« in katoliško narodno dijaštvu z »Domagojem« na čelu je danes ob 11. uri dopoldne priredilo slavnostno akademijo na čast sivoškega škofa. Akademijo je otvoril »Vijenac« z Zajeve »Ave Mario«, potem pa je jurist Velimir Deželić recitiral slavnosten spev, ki ga je pisal Marijan Regis. Drevo, ko je obrodilo sad in mu je jeseni listje odpadlo, dviga proti nebnu gole veje kakor roke, proseče pomoci. Tedaj nebo potresa ivje, da ovenča veje in obvarje popje. Tako je tudi dr. Mahniču osivela glava, ko je daroval vzvišeni ideji vso svojo srčno kri, svoje mladostno navdušenje in dal življenje pomladku.

V teh pomladkih oživi nova pomoč, nova moška poletna doba, nova zlata jesen — brez konca in kraja.

Topli glas tovariša Deželića je med spoštovatelji škofa Mahniča izvabil mnogotero solzo in vžgal mnogotero molitev za njegovo zdravje — naš predtek.

Nato je starešina »Domagoja«, dr. Stjepan Markulin, govoril o »krščanskem možu«. Z velikim poletom je narisal Mahničovo delo, steze in pota, ki jih je on utiral in nas nanje vabil za sabo. Ako bi osivel škof mogel biti med nami in bi videl naše navdušenje ter pogledal v srca vseh onih, ki so prisli, da se mu poklonijo — a prišla je v sva katoliška inteligenco Zagreba — potem bi se lahko prepričal, da je Bog blagoslovil seme, ki je je on zasejal v naša srca.

Akademija je bila številno obiskana; med odličnimi spominjam samo msgr. dr. Gustava Barona, ki je v počaščenje slavljenca daroval za »Domagoja« — ljubljence dr. Mahniča — 100 kron. Poleg njega je bil predsednik »Pijevega društva«, odvetnik Tkalcic,

Inserati:

Enostolpna petivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13 v
za trikrat 10 v
za več ko trikrat 9 v

V reklamnih noticah stane enostolpna garmonvraža 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja:
vsak dan, izvenčni nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

in vse zagrebške katoliške organizacije.

Danes zvečer pa priredi »Pijevu društvo« v veliki dvorani glasbenega zavoda predavanje »Moderna žena in krščanstvo« za širše občinstvo. Ako kako dobro zrno pada na plodna tla in rodni sad — potem bo to na čast našemu voditelju škofu Mahniču. K.

Ireditovski sodni razpravi.

(Dalje.)

Na Dunaju so v sredo zasliševali nadalje obtoženega ireditovca Colpija. Predsednik sodišča ga je natančno izpraševal o demonstracijah povedom Hoferjeve stoletnice in Inomostu. Obtoženec je priznal, da je obesil slavnatega moža na Dantjev spomenik, ni pa imel namena predstavljati s tem možem Hoferja, temveč samo Tirolca iz 18. stoletja. Colpi je dejal, da so povzročili to demonstracijo samo zato, ker so se slavnosti in Inomostu udeležili tudi tridentski streliči, kar so smatrali kot Italijani za nepatriotično. Colpi je tudi obtožen razdaljenja veličanstva. Pel je namreč neko pesem, ki sramoti našega cesarja, z večimi drugimi svojimi tovarisci ter jo je učil tudi nekega Cavalierja. Colpi tega ne priznava in trdi, da ni res. Njegov zagovornik je predlagal, naj se zasliši vsečiliškega profesorja Mayer-Hübke in profesorja Karel Labesti kot izvedenca, da izpovesta, da so posamezni izrazi v omenjeni pesmi izvzeti iz tridentskega dialekta ter so populoma nedolžnega pomena. Glede dinamita, ki so ga našli pri njem, je Colpi izjavil, da ga je rabil za ribji lov.

V Gradcu so pa v sredo zasliševali petega obtoženca 25letnega odvetniškega kandidata dr. Remigo Tamara, ki se dolži, da je prevzel in opravil predsedniška mesta v ireditovskih društvih. Dr. Tamaro je ugovarjal, da bi imela ta društva državi nevarne namene. Dognalo se je, da so bili vsi društveni izleti, ki se mu jih očita, naznani v »Piccolu«. »Lega nazionale« ima po obtoženčevem mnenju enake namene kot nemški Schulverein. Kot predsednik »Assoziatione giovanile Triestine« je podpisal Pristerjev oklic od 16. aprila. Dejal je, da se besede »kljub grožnjem in pregnanjem« v tem oklicu ne nanašajo na avstrijsko vladarsko hišo, temveč na Slovence. Po zasliševanju priče Boiti, ki ne izpove nič posebnega, se zasliši 19letnega dijaka Ferdinanda Noulian, ki je bil član »Assoziatione« in društva »Squadra pedestrica«. Našli so pri njem več stvari, iz katerih bi se moglo sodeliti njegovo ireditovsko delo. Zaznamke na neki karti je označil za brezpomembne, ker so služili samo za skupne izlete. 18letni zasebni uradnik Franc Moseitig je bil član »Giovine di Trieste« ter se je udeležil javnega slavlja na čast materi veleizdajalca Oberdanka. Angelo Favot, ključavničar se je samo enkrat udeležil zleta tržaške mladine. Vse njegove nadaljnje izpovede se strinjajo z ostalimi. Včeraj dopoldne se je razrapava nadaljevala.

C. IN KR. ARMADA IN MORNARICA.

Program mornarice.

Admiral grof Montecuccoli namerava januarja predložiti petletni program glede na izpopolnitve avstrijske mornarice. Kakor znano se zgradi štiri dreadnoughti, ki bodo vse že sposobni za službo v drugi polovici leta 1913. Dreadnoughti bodo stali približno 250 milijonov kron. Nadalje hoče mornariška uprava, da se zgradijo tri rapidne križarice in ojačiti brodovje torpedov v podmorskih čolnov, kar bo stalo okroglo 300 milijonov kron.

Tehnične pehotne stotnje.

Vojna uprava namerava z ozirom na enoto izobrazbo pri pehoti ustaviti tehnične pe

tjene bodo iz pionirjev in iz sedanjih brzozavnih, telefonskih in signalnih patrulj. Tehničnim pehotnim stotnjam bodo poveljevali stotniki.

Uniforme kavalerije.

Vprašanje o uniformah kavalerije se je tako rešilo, da dobi kavalerija enoto višnjevo blazo, paradno pokričalo pa prevleček.

HRVAŠKA.

Sabor.

Glasom komunikeja v uradnem listu bo sabor vendarle v kratkem sklican, in sicer po uradni izjavni zato, da glasuje za indemniteto in izvoli novo delegacijo v ogrsko zbornico. Seveda pa bi bilo lahko mogoče, da bi sabor drugim svojim nalogam dal prednost, nakar pa ban Tomašić menda ni pripravljen. Sicer pa poročajo listi, da je hrvarska koalicija sklenila dati iniciativi za osnute saborške večine; potem bi znal Tomašićev voz zopet gladko steči — če se ne bo uprla opozicija.

Osješka skupina

se nasproti banu nekaj kuja oziroma obratno. Ban je namreč želel, da bi se osješki može in pa čisti njegovi vladnovci organizirali v enem skupnem klubu. A Osječani so vedeli, da bi bilo to z ozirom na popularnost le prenevorno početje, pa so si zato osnovali svoj lasten »Neodvisen osrednji klub«. Tudi je nek član tega kluba izjavil, da osješka skupina nima namena, biti slepo orodje bana Tomašića. Da jih pomiri je baje dr. Tomašić ponudil načelniku dr. Neumannu mesto predsednika v saboru. — »Osrednji klub« je za svoje oficijelno glasilo določil »Narodno Obrano«.

AVSTRIJSKI NADVOJVODE V NEMČIJI.

V Berolin sta došla nadvojvoda prestolonaslednik Franc Ferdinand in nadvojvoda Friderik.

BOSENSKI SABOR

gladko in mirno dela; najbolj so preobloženi z delom odseki. Sabor je sprejel zakon o kilogramski meri ter s tem preneha dosedanje turške mere. Sprejel se je tudi zakon za izboljšanje živinoreje. Proračun do odgodenja (10. t. m.) sabora ne bo končan ter pride na vrsto zopet v januarju.

ORTH UMRL.

»Tribuna« poroča: Velika vojvodinja Alica Toskanska, ki leži nevarno dolna v Via Reggio, je nasproti svojim zdravnikom najodločnejše izjavila, da je umrl njen svak Ivan Orth pred dve maletoma v nekem sanatoriju.

SRBSKI GORSKI TOPOVI.

Srbška vlada je naročila gorske oblasti pri znani tvrdki Krupp.

VOHUNSTVO V NEMČIJI.

V Strassburgu so aretirali nekega podčastnika 13. zborna strojnih pušk, ko je dobil od nekega francoskega vojnega 500 mark, ker je izročil cev neke strojne puške. Podčastnik je že priznal svoj zločin. — Kakor znano, je nemška policija zaradi vohunstva zaprla francoskega častnika Luxa, za katerega je interveniral francoski poslanik, a je nemško zunanje ministrstvo za zdaj odklonilo vsako intervencijo. Lux zatrja, da je nedolžen. Obdolžen je, da je izkušal risati Zeppelinove zrakoplove, ki jih zdaj grade za nemško vojno upravo.

TOLSTOJEVSKIE HOMATIJE.

Peterburg. Ministrski predsednik Stolypin je sprejel sina rajnega grofa Tolstega, Leona in Andreja, ki nameravata proti testamentu svojega očeta vložiti ugovor. Ruski minister za notranje zadeve je carju poročal, da vse korporacije po Rusiji slave Tolstega, nakar je car odgovoril, da je to prepuščeno posameznikom, vlada pa da se tega ne sme udeležiti.

VOJSKA MED BOLIVIJO IN PERUVOM.

Bolivijski vojaki so napadli peruvansko posadko v Guayabalu. Ubitih in ranjenih je bilo veliko oseb. Peruvanski vojaki hite na bolivijsko mejo.

FRANCOZI PORAŽENI V AFRIKI.

Občuten poraz so doživelji Francozi v vadajskem ozemljju v Afriki. Pri Dorojeju je napadlo 300 francoskih vojakov, ki jim je poveljeval podpolkovnik Moll, 5000 domačinov. Kako da je izpadel boj, še pravzaprav ni znano, ker francoska vlada zakriva dejanski položaj. Po nekaterih poročilih so Francozi po poldrugournem boju odbili domačine, drugi pa trde, da so bili Francozi poraženi. Domačini so izgubili 600 mož, med njimi sultana Fedjadina. Francozi so pa izgubili podpolkovnika Molla, poročnika Jollyja, adjutanta Leclerca in Noëla, sergeante Alessandra, Bala in Bergéra in 28 strelcev, 12 strelcev po-

grešajo, ranjenih je 69 francoskih strelcev, izgube Francozov so torej velike. Francoski posianci grajajo, ker je Moll zahteval, naj mu pošlje vladu vojakov na pomoč, a mu jih niso dopolnili.

Slovensko gledališče.

»Stebri družbe« so našli maloštevilno občinstvo. Ko je publike videla ime Ibsen, se je spomnila, da bo morala pri premieri malo misliti in zato je raje ostala doma, in sicer v prvi vrsti posestniki lož!! Še celo dijaški partner je bil slabo obiskan. Pač res, ljubljanska publike hoče operet, burk in drugih budalosti, za resno umetnost nima ne časa, ne denarja. — Drama samo hvaliti je odveč, zakaj znana je vsakemu inteligentu. Ostra satira je proti vodilnim velmožem, ki so zrasli iz laži, korupcije in hinačnine. Ker konzul Bernick coram publico svojo življenjsko laž prizna, ima drama pozitiven konec. »Stebri družbe« so najpopularnejše delo Ibsenovo.

Igrali so dobro. Samo par temeljnih črt pri semtertja predolgih dialogov bi priporočal za reprizo in začetek točno ob pol 8. uri! Režiji ni kaj očitati. Glavna vloga je bila po mojem mnenju napačno zasedena, ker ljubljec ne igra nikjer Bernicka, ki je resen karakter. Nučič je napravil iz nje vse, kar je mogel; da še ni dozorel za enake vloge, ni očitek. Ogibal se je svojih »manir« in igral brez patosa, kar odločno hvalim. »Igral« je sicer dobro, žal da ni tudi »ustvarjal«. Za Bortničeve vloge je Nučič še premadal, kar pa ni njegova krivda. Taki značaji se morajo orisati lapidarno v glavnih potekah in minucijozno v detajlih, skratka zahtevajo »studijo«. — Hilmar (Povhe) je bil dober in je ustvaril tip, ki nam je ugajal, ker je bil igran v Ibsenovem stilu. Samo njegov forsiran »o, o, o« je spominjal na opereto. — Brezvdomno je bil relativno in absolutno najboljši Auler — Verovšek. Igral je poglobljeno in res umetniško. Ta vloga je študirana kreacija prve vrste. Hvaležen sem bil tisti roki, ki je plosknila ob odprtih sceni v pohvalu; žal, da občinstvo ni znalo ceniti, kaj je Verovšek sinoči ustvaril. — Rohland — Skrbinšek, tipičen Ibsenov pastor, figura, ki nam je skrajno antipatična, je bil v maski premladenški, v igri pa hvalevreden. Govoril je naravno in resoniral diskretno in igral v modernem stilu. — Šimackovemu Ivanu moram priznati, da ni bil šablonski, imel je trenotke, ki so nas kar presenetili. Posamezne nuance so bile dodobra premišljene. — Ostali igralci so bili na svojem mestu, samo Danilu, ki je kot Oswald in dr. Rank že ustvaril v Ibsenu brillantne tipe, bi šla druga vloga; zakaj v modernih igrah ustvarjal Danilo rad tipe, ki so jako dobr. Čemu se mu je dala epizoda? — Danilova — Lona je stala poleg Verovška. Pokazala je, da zna tudi domaćin kaj! Njena Roza Bernd, Jela in Lona so resne študije, kot jih v Ljubljani nismo vajeni. Marta (Winterova) je ustvarila tip, ki nas je sugestivno silil, da smo ji sledili. Betty (Šetrljova) se pa to ni posrečilo, bila ni v vlogi trpeče žene kaj posebnega, dasi se je trudila. Iličičeve Dina nam ni ugajala, to vlogo bi imela igrati Setrljova. Iličičeva je v vseh vlogah preveč stereotipna, igra vedno samosebe, preko sebe ne more, in zato je povsod enaka, kar ji služi dobro, kadar ji vloga »leži«. Pohvalno naj omenim Altstedtovo masko. Iger, kot so »Stebri družbe«, želimo še več.

d. d.

noma, da je njegovo častitljivo ime čitati na dokumentu, ki se imenuje **Reška resolucija** in ki ni pomenjala nič več in nič manj, nego **izročitev Hrvatske Mažarom**. In g. Juraj je do cela opazabil, da je on zoper dualizem samo takrat, kadar hrvatska koalicija slučajno ni pri koritu. Da je pa nasprotno cela hrvatska koalicija in že njo gospod Juraj odločno za dualizem, kadar pušte Mažari koalicionaše do vladnega korita. In g. Juraj je ravno tako pozabil, da je njegov tovariš v »Zvezni južnih Slavena«, Ivan Hribar, glasoval o stentativno za nagodbo. — Svetujemo nujno g. Juraju, naj se v bodoče ne blamira več po nepotrebem. To velja tudi »Slov. Narodu«.

+ **Oj ta logika**, ki liberalcem vedno osle kaže! Radi kurioznosti navajamo tu za dokaz »Narodov« uvodnik od srede, v katerem piše o »polomu« jugoslovenskih vseučiliških teženj. Pravijo tako: »Položaj je pa tak, da bi jugoslovenski poslanici z obstrukcijo lahko zavlačevali razpravo o italijanski fakulteti še dolgo časa in da bi celo lahko onemogočili rešitev proračunskega provizorija.« Takoj naslednji odstavek pa pričenja tako: »Nadaljevanje obstrukcije je skoraj nemogoče, kajti na pomoč ni računati od nobene strani.« Ubogi liberalci, kako vas logika vodi za nos! Primite jo vendar enkrat za roge, drugače vas resnično tako do zadnjega pokoplje v političen grob, da niti za muzej ne bo ostal noben eksemplar. In to bi bilo vseeno zelo škoda.

+ **Pod nemško copato** silijo liberalci ob vsaki priliki in nepriliki; vedno škilijo na tisto stran in čez mero glasno hvalijo reč bivših svojih zaveznikov, češ, morda se pa končno le zoper milostno ozro name? Tako se v sredo v neki dnevni novici posili kregajo z nami za veliko nemško kulturno, od katere da smo mi Slovenci docela odvisni. Zato da je bil znani dr. Koroščev vzklik v zbornici velika oslarija. Sedaj je pa vsakemu človeku, ki je le na pol pri zdravju pameti, čisto brezpogojno jasno, da dr. Koroščev takrat ni misil in tudi ni mogel misliti na nemški narod kot tak in njegovo kulturno, marveč izključno le na štajersko nemškutarstvo, o katerem je bil govor in katero je le v toliko v zvezi z nemško kulturno, da je isti v največjo sramoto, da se taka gnila in propala banda nanj sklicuje in v njenem imenu svoja vandalska uganja. Razven tega smo tudi mi v tem smislu jasno in odločno komentirali dr. Koroščeve besede, dali smo vso dolžno čast pravi nemški kulturni, po zasluzenju pa smo ožigosali štajersko šnopsarsko nemškutarstvo. Smešno in bedasto je torej, da se »Narod« zaganja v dr. Korošča radi žaljene nemške kulture in se nalač dela nevednega, samo da more Nemcem pokazati svoje od ljubezni do njih napeto srce.

+ **Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko** v Ljubljani ima v ponedeljek dne 12. decembra 1910 ob pol 5. uri popoldne v dvorani mestnega magistrata v Ljubljani redno javno sejo.

+ »Slovenska Unija« se bo glasom »Češkega Slova« tekom prihodnjega tedna na novo konstituirala in bo za predsednika izvoljen dr. Fiedler, s čimer so tudi Jugosloveni zadovoljni. V »Slovensko Unijo« stopi celoten »Češki klub« kot tak.

+ **V proslavo dr. Mahničeve 60letnice** je dne 8. t. m. Hrv. kat. akad. prosvetno društvo »Pavlinovič« v Splitu priredilo slavnostno akademijo v prostorih kršč. soc. delavskega društva. Na programu je bila med drugim tudi Sardenkova drama »Slovenska apostola«.

+ **Celjskemu »Narodnemu Dnevniku« in »Slovenskemu Narodu« v album.** »Narodni Dnevnik«, ki slastno hlastne po mrhovini, se še ni kmalu tako blamiral, kot v slučaju Sorn, o katerem je napisal kar uvodni članek in koval iz tega res žalostnega dogodka zase, za narodno stranko, posebno pa za učiteljstvo kapital. Mi, ki poznamo razmere, ker tukaj živimo, se kar smerimo liberalcem, kako udrihajo po ljudeh, ki jim niso nikdar lasu zakrivili in ki so jim na vsak način bližje stali kot nam. Njihov veren pristaš je res milovanja vreden. Hodil je svoja pota. Z duhovniki ni rad in mnogo občeval. Ljubša mu je bila družba liberalnih lajikov. Obč znano pa je, da je bil njegov intimus v političnih zadevah zavodenjski učitelj. Z duhovniki ni sodeloval, temveč jim je nasprotoval in vsak priateljski opomin zavračal. Izobraževalnega in narodnogospodarskega dela katoliške stranke se ni udeleževal. Ni imel izobraževalnega društva v svojem kraju nikoli ni pripeljal svojih na kak podučen ali izobraževalen shod ali narodno prireditve in se tudi sam ni udeleževal istih. Politično ni deloval in se za politiko ni mnogo

brigal; samo toliko je znano, da je pri zadnjih občinskih volitvah za občino Sv. Florijan s pomočjo Belovodčanov odstranil iz odbora in odbil več odbornikov Kmečke zveze. Da se pri zadnjih državnozborskih volitvah ni ogreval za Verstovška, za to govoril rezultat volitve v njegovi občini. Tak je bil Sorn. Ni bil strastno politikujoč duhovnik, ni agitiral proti Kacu. Take in enake grehe so mu liberalci natvezli, da bi tem laže agitirali proti njim neljubi Kmečki zvezi. A pomagalo ne bo nič. Od mrhovine se žive le politični krokari, ne pa poštene politične stranke.

+ **Iz Hrenovic.** Prihodnjo nedeljo dne 11. t. m. ob 3. uri popoldne se bo vršil v Hrenovicah v kapeljiji ustanovni občni zbor »Katoliškega slovenskega izobraževalnega društva.«

+ **Osebne vesti.** Premeščen je sodni official Franc Šuln iz Trebnja. — Tajnik ljubljanske c. kr. tobačne tvornice Ernest Wlassak je dobil ob vpokojitvi naslov cesarski svetnik.

+ **Umrl je na Dunaju** 6. t. m. vpojeni oskrbnik premoženja dunajske cerkve sv. Štefana, dvorni svetnik g. Florijan Hostník, rojen Kamničan, star 75 let. Otrpljivo mu je srce.

+ **Zenska v tržaškem mestnem svetu.** Predsinočnjim je bilo videti v tržaškem mestnem svetu med žurnalisti novo prikazen: namreč žensko. Bila je gospica Oberdorfer, urednica »Lavoratora«. Nova poročevalka je vzbujala splošno pozornost. Nekateri mestni svetovalci so obrnili na novega gosta svoje monokle in binokle, kakor na kako nenavadno prikazen.

+ **Poizkus samoumora na pokopališču.** 20-letni natakar Alojzij Ebert, stanjujoč v ulici Maiolica št. 11 v Trstu, je šel včeraj popoludne na pokopališče pri Sv. Ani, da si tam vzame življenje. Sprožil je proti sebi tri kroglice iz revolverja, vendar rane niso nevarne. Spravili so ga v mestno bolnišnico. Vzrok obupnemu činu ni znan.

+ **Društvo slovenskih delavk** »Skalnica v Gorici« se je odločilo kupiti svojo hišo.

+ **Irzedna čast za čipkarstvo.** Torek, dne 6. t. m. je bil za čipkarsko domačo industrijo pomenljiv dan. Zavod za žensko domačo industrijo na Dunaju, kateremu so podrejeni tudi čipkarski tečaji na Kranjskem in Primorskem, je imenovanega dne počastil cesar s svojim obiskom. Točno ob 11. uri se je pripeljal v zavod, kjer so ga že pričakovali minister za javna dela, Avg. Ritt, ravnatelj zavoda dr. Minkus in mnogi drugi dostojanstveniki. Po pozdravu se je podal cesar najprej v prvo nadstropje, v prostore ravnateljstva, kjer so mu bili predstavljeni predstojniki posameznih oddelkov, najprej predstojnik administrativnega oddelka, Ivan Vogelnik, in za njim še drugi. Vsakega je cesar počastil s primernimi vprašanji o njihovem delovanju. Nato se je podal proti razstavnemu prostoru; v stopnišču zbrani pevski zbor zavoda pa je medtem zapel cesarsko pesem. Pred vhodom v razstavo ga je pozdravila nadvojvodinja Marija Jožefina. V razstavi se je cesar jako zanimal za krasne izdelke vseh strok čipkarstva in druge domače industrije ter je v prvem oddelku razstave navzoč odbornike »Zveze za domačo žensko industrijo« izprševal o tem in onem. Drugi oddelek je bil namenjen delom »Zavoda za žensko domačo industrijo« in njegovim čipkarskim tečajem. Tu so bili Njegovemu Veličanstvu predstavljeni Jos. Novak kot zastopnik komiteja za povzdigo c. kr. čipkarskega tečaja v Idriji, Franc Hahn, načelnik zveze za povzdigo čipkarskih tečajev v Rudogorju in zastopnik kuratorija v Vambergu, Bohumil Kosek. Vse tri je cesar počastil z vprašanji, ki so pričali o velikem zanimanju za razstavljenia dela in za to domačo obrt splošno. Pri idrijskem zastopniku se je informiral, če je čipkarstvo dobrota za prebivalstvo, če je ta obrt v Idriji že stara, ali je tam tudi čipkarski tečaj ter je naposled želel videti nekaj idrijskih čipk, katere je ravnatelj dr. Minkus takoj pokazal med razstavljenimi predmeti. Nato si je vladar ogledal še druge prostore obširnega zavoda ter internat, v katerem se vzgajajo bodoče voditeljice čipkarskih tečajev; med njimi so sedaj tudi tri Idrijčanke. V knjigovodstvu dvorani se je cesar podpisal v spominsko knjigo ter se je pred odhodom poslovil od navzočih dam z besedami: »Moje dame, zahvaljujem Vas; zelo me je veselilo, kajti bilo je izredno lepo, kar sem videl.« Ravnatelju dr. Minkusu je rekel: »Kar se je tukaj storilo, zasluži popolno priznanje. Zelo sem vesel, da sem si ogledal to občeno, zanimivo in prav ljubko razstavo ter Vam tudi v nadalježilim najbol

tu sem prišli. Zelim, da se »Zveza« prav ugodno razvija.« Nato je cesar zapustil zavod; na cesti zbrana množica pa ga pozdravljala z glasnimi Živio-klici.

— Podružnica »Slomškove zvezek za reško dolino na Notranjskem ima svoj občni zbor dne 15. t. m., popoldne ob dveh v Trnovem. Člane in priatelje krščansko mislečega učiteljstva opozarjam, da bode pri tem zborovanju predaval g. ravnatelj in profesor dr. Jos. Mantuan iz Ljubljane o vprašanju: »Kako bi bilo navajati kmečke otroke na opazovanje umetnin in vzbujati v njih malo estetičnega čuta?« Glede na važnost te točke vabijo se vsi člani k temu zborovanju! Torej na sigurno snidenje v četrtek popoldne (15. t. m.) v Trnovem! Odbor.

— Orel v Trnovem na Notranjskem je priredil v ponedeljek (5. t. m.) zvečer v dvorani ondotnega izobraževalnega društva krasen Miklavžev večer za nedolžno mladino; pa tudi odrasli so bili prav zadovoljni z nastopom Miklavža in parkeljev. Godba peklenščkov je vzbujala mnogo smeha. Otroci so prejemali iz rok Miklavževih veselih obrazov razna darila. Za to krasno uspelo prireditev imajo največ zaslug bratje Orli gg. Kazimir in Ljudevit Kranjec ter Alojzij Zajc. Odlikovali pa so se pri nastopu tudi ostali bratje Orli. Hvala jim za trud!

— Društvo slovenskih profesorjev bo imelo svojo letošnjo glavno skupščino 28. decembra 1910 ob 1/2 10. uri dopoldne. V smislu § 11., 4. društvenih pravil je eventualne predloge naznani odboru pismeno vsaj teden dni prej, to je do 20. decembra.

— Umrl je v Črničah na Goriškem trgovec z usnjem gospod Franc Kosev.

— Nesreča v tržaški ladjedelnici. V ladjedelnici sv. Marka je delavec Jozip Benčina padel 20 metrov globoko in na mestu bležal mrtev.

— Umrl je na Bledu oče tržaškega odvetnika g. dr. Matej Pretnerja, Jožef Pretner.

— Na naslov c. kr. poštnemu ravnateljstvu v Trstu. Na progi med Ljubljano in Reko, oziroma Šempetrom in Reko vladajo že delj časa nekake čudne poštne razmere. List, poslan iz Ljubljane v Ilirska Bistrica, n. pr. potrebuje tri do štiri dni! Dočim dobimo iz Dunaja pošto tekom 24 ur, iz Ljubljane pa pogosto šele čez 48 ur! Zgodilo se je že tudi, da pride poštna spremica en dan ali celo dva dni pozarej, kakor pa poslane jestvine! Pri južnem vremenu ali pa poleti se to lahko pokvari, če se prevaža toliko časa! Kdo navadno povrne strankam škodo? Nikdo! Zahtevamo tedaj, da se v tem oziru na dotičnih progah napravi red, ker drugače naprosimo svoje poslance, da se na merodajnem mestu potegnejo za nas. Capito!

— Umrl je na Koški poljani pri Litiji gozdarski uradnik g. Robert Burger, star 36 let.

— Novi domobranski brigadir v Osjeku, generalmajor Stjepan Bogat, je nastopil svoje mesto.

— Drava zopet neokužena. Vodja bakteriološkega zavoda v Zagrebu dr. L. Gutschy, je preizkusil dravsko vodo in dognal, da je popolnoma prosta bacilov kolere. Zato se je odpravila vojaška straža na bregovih in ukinila prepoved o rabi vode iz Drave.

— Banko Supan v Celovcu je kupil c. kr. priv. kreditni zavod za trgovino in obrt na Dunaju.

— Ubil se je v Mengšu posestnik mizar Kobilca.

— Izprememba poštnih okrajev. Vas Svilje, ki je bila dosihmal v poštnem okraju Medvode, spada odslej k c. kr. poštnemu uradu v Smledniku.

— Samoumor 15letnega dekleta. V Zagrebu se je zastrupila 15letna Olga Schlapp, edina hči revne postrežnice. Zaposlena je bila v neki tiskarni in je obupala nad svojim mladim življjenjem oaje radi nesrečne ljubezni.

— Zborovanja hrvaške obrtne zveze. Hrvaška obrtna zveza je minolo nedeljo po vseh svojih krajevnih organizacijah priredila zborovanja v vrhno ustanovitev zaklada za starost in one-moglost. Zveza šteje 45 krajevnih organizacij z 2500 člani.

— Saksonski kralj v nevarnosti. Kakor poročajo iz Trbiža na Koroskem, je bil saksonski kralj Avgust, ki je te dni lovil v rajbelskem revirju, v nevarnosti, da ga zasujejo lavine. Nastopilo je južno vreme in od vseh strani so se drvile snežne lavine v doline. Kralj se je zanimal za to mogočno nevarno prikazen, dokler ni postala situacija zanj nevarna. V njegovi nepredvidni bližini se je namreč pridrvila močna lava; lovci so komaj spravili kralja na varno.

— Svedrovci na delu. V noči od trede na četrtek so tržaški svedrovci ponarejenimi ključi odprli vrata za-

loga hidravličnega cementa in ploščic iz majolike tvrdke Morpurgo v ulici dei Gelsi v Trstu. Potem so siloma ulomili še druga vrata, da so prišli do blagajne, katero so prevrtali in ugrabili 3000 K. Sinoči je bil aretiran neki Zanon, znan tat, pri katerem so našli nov ključ, ki je prav dobro odprl vrata omenjenega skladischa.

— Bosenski sabor bo, kakor smo že poročali, radi praznikov odgovoden od 10. t. m. do 16. januarja 1911. Za ves ta čas so poslanci odpovedali dijetam in prihranju tako deželi 60.000 K. — Proračunski odsek je za saborske funkcije določil tele letne plače: Predsednik 8000 K, podpredsednika po 6000 K in zapisnikarji po 1500 K. Deželni odborniki dobe po 3000 K na leto. Seveda mora predlog priti še pred sabor.

Štajerske novice.

— Za častnega občana je bil izvoljen v seji občinskega odbora občine Loke na Planini dne 5. grudna t. l. mnogoletni župan gospod Josip Jazbinšek.

— Slov. kat. akad. teh. društvo »Zarja« ima danes, v petek, dne 9. t. m. I. izredni občni zbor pri »Zeleni Štajerski« s sledečim sporedom: 1. Volitev predsednika. 2. Slučajnosti. — Začetek ob 8. uri zvečer.

— Umrl je v Konjicah posestnik Oskar Urban, star 63 let.

Ljubljanske novice.

— Spomnite se Božičnice koroških slovenskih otrok! Odpošljite v sredo priloženo položnico!

— Predavanje S. K. S. Z. v sredo je obravnavalo kulturni in izobraževalni pomen dramatičnih prireditev. Predavatelj g. prof. A. Robida je povdral, da je uspeh in procvit dramatike mogoč le, če pisatelji in snov koreninijo v rodni zemlji. Da se poživiti domača zgodovina, narodni običaji in se gledavce lahko dviga in blaži. Vzgaja se pisateljski in igralski naraščaj in polagoma dovaja občinstvo do samorasle sodbe in kritike. Pot, ki vodi do tega idealja, je od enovložnih iger, preko priproste narodne igre do umetniške višine in problemskih iger. Potom takška sistematičnega vzgojevanja bo publika sama odklanjala vse, kar bo slabo in ne bo drvela slepo k vsakršnim predstavam. Potem bomo dobili tudi slovenske igralce in dramatike, in tako bomo tudi to vrsto umetnosti poživili in povzdignili.

— Shod na Opekarški cesti. Včeraj dopoldne se je vršil pri Gostinčarju na Opekarški cesti prav dobro obiskan shod, na katerem je govoril deželni odbornik dr. Pegan o vzrokih draginje. Na shodu so bili tudi širje liberalci, na čelu jih tržni komisar Ribnikar, ki je kvasil na shodu take neumnosti, da se ima le razsodnosti naših mož zahvaliti, da ni bil tepen. Danes pa piše po časopisih o shodu, da je joj! Naj liberalci le pisarijo neresnice, mi jim ne bomo odgovarjali.

— Jugoslovanska strokovna Zveza ima danes ob 6. uri zvečer sejo v »Zadružni zvezki«, Dunajska cesta 32. — Dr. Zajec, načelnik.

— Katoliško mladeničko društvo bo imelo v nedeljo, 11. t. m., ob pol 7. uri sveto mašo in skupno sv. obhajilo v cerkvi Jezusovega Srca pri Lazaristih.

— Umrl je v četrtek ob pol 12. uri ponoči Valentín Zontar, stanujoč v Hrenovih ulicah št. 5 v župniji sv. Jakoba, previden s sv. zakramenti. Pokojnik je bil jeruzalemski romar in vnet član moške Marijine družbe v Križankih in zato so vabljeni s tem vsemi romarji iz Ljubljane, da se udeleže pogreba, ki se bo vršil v soboto dne 10. decembra ob 3. uri popoldne.

— Pogreb pokojnega gospoda Richarda Smoleja se je vršil v Komendi jako veličastno. Prišlo je mnogo sosedov gospodov duhovnikov in tudi domači rojaki gospodi duhovniki so bili zastopani po velečastitem gospodu Drešarju, ki je iz daljnega Šent Jerneja prihplet skazat zadnjo čast svojemu dragemu prijatelju in tovariju bratu »Orlu«. Malone iz celega kamniškega okrožja so bili zastopani »Orli« v večjemu ali manjšem številu. Vrli pevci iz Kamnika in Mekinj so mu pelj zadnji pozdrav. Truplo je blagoslovil poslanec velečasti gospod dekan Lavrenčič ter nato v sočutju polnem govoru v cerkvi ocenjeval zasluge dragega pokojnika: »Za dušni in telesni blagor onih, katerim je pastiroval v dobi svojega svečeništva. Lahko trdim, da ni ostalo nobeno oko suho, ko je jemal č. gospod dekan slovo od rajnega, ko mu je klical zadnji »Z Bogom!« Krsto s truplom so po opravljenem cerkvenem opravilu dvignili na rame vrli »Orli« in nesli v sprevodu od farne cerkve do deželne ceste, kjer se je vložila na voz, da se

prepelje v Ljubljano. Takega sprevoda še ni bilo v Komendi. Sprevoda so se udeležili poleg Orlov in Marijine družbe gasilci, šolska mladina pod vodstvom še tu ostalih obeh gosp. učiteljic ter nešteto ljudstva iz domače in sosednjih far. Vence so odposlali »Orel« v Komendi, Marijina družba, Hranilnica in posojilnica v Komendi, farani komendski, Izobraževalno društvo ter graščak baron Oto Apfaltrein iz Križa poleg rodbine in dveh najožajnih priateljev njegovih. — V Ljubljani pa se je včeraj popoldne ob pol 4. uri razvil pogreb od cerkve Sv. Krištofa na pokopališču k sv. Križu. V cerkvi pri Sv. Krištofu in pri kapelici na Martonovi cesti je zapelo zaslunetu društvenemu organizatorju v slovo slovensko glasbeno društvo »Ljubljana«. Na čelu sprevoda so korakali »Orli« z zastavo S. K. S. Z., v sprevodu pa smo opazili deželna odbornika dr. V. Pegana, dr. Iv. Zajca, mnogo duhovnikov ter deputacije iz Zeleznikov, Dola in Komende. Ogromna udeležba tudi v Ljubljani je pričala o velikem spoštovanju, ki ga je užival zaslunetu pokojnik.

— Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov je imelo včeraj sv. mašo in skupno sv. obhajilo v cerkvi Jezusovega Srca pri Lazaristih. Med mašo je krasno pel društveni pevski zbor pod vodstvom g. Pavla Gorjupa.

— Pri društvu rokodelskih mojstrov je oglašen krepak 16-letni mladenič, ki bi se rad učil ključavničarstva ali mišarstva. Natančnejša pojasnila daje društveni tajnik Ivan Pengov, podobarški mojster, Kolodvorske ulice št. 20.

— Računski nadsvetnik g. Mrak je prosil za vpokojitev.

— Umrl so v Ljubljani: Amalija Sajovic, hči mizarskega pomočnika, 16 mesecev. — Melhijor Holzethan, c. kr. domobranski stotnik, 38 let, se je ustrelil. — Fran Jurman, delavec, 30 let.

— Zaradi ponarejenega potnega lista je bil na Južnem kolodvoru aretovan Jakob Grajš, rodom iz Prezida. Ker je sumljiv, da se je hotel na ta način izoginiti vojaški dolžnosti, so ga izročili c. kr. deželnemu sodišču.

— Po Vrazovi Akademiji bo v nedeljo, dne 11. decembra, banket v hotelu »Tivoli«. Kdor se ga misli udeležiti, naj se prijavi tajništvu »Matice Slovenske«.

— Tukajšnji hotel »Slon« je kupila akcijska družba papirnic »Leykam-Dol« za 700.000 kron. Dosedanja lastnica gospa Josipina Gnesda, se preseli na Dunaj. Ravnatelj hotela bo sedanji restavrator g. Schmidt.

— Zaključek kuharskega tečaja gostilničarske zadruge se vrši jutri ob 2. uri popoldne v hotelu »Tivoli«.

— Oproščen je bil pred ljubljanskim poročnikom ponarejalec 50kronskih bankovcev čepljarski pomočnik Sotlar iz Vodmata.

— Osebni vesti. Franc Čuš in Fridek Tomažič, c. kr. poštna asistentna v Ljubljani, sta imenovana za c. kr. poštna oficiala.

— Ljubljanska podružnica »Društva jugoslovenskih železniških uradnikov« ima prvi redni občni zbor v nedeljo, dne 11. grudna 1910, ob 7. uri zvečer v salonu hotela »Ilirija«, Kolodvorska ulica 22.

— Boa je bila najdena na Miklavževem večeru v »Unionu«.

Razne stvari.

— Velikansk požar v Parizu. V pariškem predmestju Garches je uničil požar Pasterjev zavod in vse laboratorije.

— Železniške nesreče. V Chyrovo (Galicija) je zavozil oseben vlak na napadeni tir, na katerem so stali vagoni. Ob trečnju sta bili dve osebi nevarno, večno jih je pa bilo lahko ranjenih. — Iz Belgrada pa poročajo, da je padel z železniškega nasipa na Senerski progi premogovni vlak. Strojev in vlakovodja sta mrtva, tri osebe so smrtno nevarno, tri pa lahko poškodovane.

— Najdena bomba v Neaplju. Neapeljska policija je našla pri neki perici 50.000 papirnih bomb, ki so tehtale 14 ton. (14.000 kg.)

— Samoumor trgovca z vseučiliškimi diplomami. Iz Aten se poroča, da so aretirali inšpektorja zavoda za vzdrževanje starin Vicandinosa, ker je kupčeval s ponarejenimi vseučiliškimi diplomami. Vicandinos je med zaslivanjem nevarno ranil preiskovalnega sodnika in se nato ustrelil z revolverjem.

— Za dve marki obtožen hudodelstva. V Potsdamu so zaprli sodnega sluga, ker je za dve marki pustil vpogledati v sodne akte aretiranemu trgovcu Ernstu. Sluga je zato obtožen zaradi izdaje uradne tajnosti.

— Ponaren šek za 50.000 frankov. Dvigniti je hotel s ponarenim šekom

pri »Nacionalni banki za Nemčijo« v Berolinu neki Rus 50.000 frankov. Uradnik je takoj videl, da je šek ponaren in je pustil Rusa, katerega ime še ni znano, takoj aretrirati.

— Samoumor na svakovem grobu Praga, 7. decembra. Na grobu svojega svaka, stotnika Kuhlanga, se je ustretil višji blagajnik »Praške Kreditne banke«, Arnold Koscal zaradi robdinskih sporov. Koscalovo blagajno so dobili v najlepšem redu.

— Moralna med Ivovskimi gimnaziji V IV. Ivovskem gimnaziju so zasledili »Eročno-alkoholni klub«, kateremu je pripadal 49 imenovancev, katere so relegali. Premeste tudi profesorje in učitelje.

— Kako so se v starih časih borili proti alkoholizmu? Tudi v starih časih so bili ljudje, katerim je bila čaša — seveda polna — mila in ki so se bolj zanimali za polne kozarce kot za kaj drugega. O Noetu se govorji, da je bil praoče onih žejnih ljudi, katerim se pravi v navadni govorici: pijanci. Pitje se je sčasoma takoj razširilo, da je bil skorodno več »žejnih« ljudi, kakor pa onih, ki jim kozarec ne ugaja. Zato so se tudi starci narodni mnogi borili proti alkoholu, temu velikemu sovražniku človeštva, razdiratelju družinskega življenja in zakletemu protivniku vsakega napredka. Pri starodavnih narodih so bili zakoni proti alkoholu zelo strogi. Vatenah — domovini umetnosti in lepot — so starci Grki obsodili nekega zakonodajnega uradnika na smrt, ker se je preveč napil. Strogi Spartanci pa so šli še dalje. Ti so popolnoma prepovedali pitje opojnih pičja in Lykurg je ukazal, da se povsod zatre vinska trija. Za časa rimske republike je bilo prepovedano piti mladini vino, šele nad 30 let starci moški so smeli vživati vino. V slučaju pa, da je kdo učinil v pijačnosti zločin, se pijačnost ni smatrala kot olajšujočo okoliščino, temveč se je zločincu vsled tega še strožje obsodilo. Tako je n. pr. eden sedmih grških modrijanov Pittakos v Mytileni izdal naredbo, da se mora vsakogar, kdor je v pijačnosti zagrešil kak zločin, dvakrat strožje kaznovati kakor onega, ki bi ga storil v treznom stanju. Mohamed, ustanovitelj izlama, je popolnoma prepovedal v svojem verskem »koranu« vživanje vina. Pa tudi cesar Karol Veliki je mnogokrat strogo opominjal svoje dvorne uradnike, naj ostanejo trezni. V novejšem času je giban

Slovanski vestnik.

sl Zemljevid poljskega kraljestva. Gospod Stanislav Tomaševski je poslal našemu društvu »Ljubiteljev poljskega naroda« krasno izdelan zemljevid poljskih dežel, sedanjega časa in zgodovinski. Zemljevid je tako natančen in velik, barvan in ima ob robu umetniško izdelane barvane poljske grbe in slike vseh poljskih kraljev. Potom našega društva se dobi ta zemljevid za znižano ceno 3 K, ako bi si ga kak Slovensec želel. Služil bo dobro tudi pri čitanju poljskih leposlovnih knjig. Obenem je lep sobni okrasek.

sl Smrt zadnjega slovaškega revolucionarja. Dne 25. novembra je umrl v Kremnici zadnji slovaški revolucionar iz leta 1848., Samuel Stefanovič v starosti 89 let. To je redek primer človeka, ki ni celo svoje dolgo življene nikdar izpremenil svojih političnih nazorov in svojega svetopogleda. Radikalnen je bil do skrajnosti in odločen nasprotnik vsakega kompromisa, divje ognjen, trdoglav, demokrat skozi in skozi. Revolucionisti ideji je bil zvest do zadnjega zdihljeja. Svoj narod je ljubil strastno in mu je bil brezmejno udan. V boju s svojimi nasprotniki in z ljudmi drugačnega mnenja ni poznal mere in meje ter je bil v strasti lahko tudi nepravičen. Radikalnen je bil tudi v kulturnih in verskih vprašanjih.

Ojačanje ruske mornarice. Tudi v Rusiji se bavijo z mislio, da bi se v slučaju vojske uporabili za ojačanje in v podporo bojni mornarici ladje, ki so last trgovskih družb ali pa zasebnikov. Kakor se poroča, je osnova nameravemu tozadavnemu zakonu sledenja: Obveznostim vojne službe so podvrženi vsi parniki z nad 15 tonami, kakor tudi jadrnice, z vsem inventarjem in osobjem od 18. do 50. leta, razun inozemcev. O vseh ladjah se vodijo natančni zapiski, ki jih morajo izročiti lastniki do 1. januarja 1911. pristojnim oblastem. V teh zapiskih mora biti predvsem označena vrednost in sposobnost ladje. Ravnotako se mora pozneje naznamati vse izprenembe posesti ali pa o nakupih novih ladij itd. Za porabo ladij se lastnike odškoduje po posebnem tarifu. Pri daljši rabi ladje plačuje obje država. Samo v tem slučaju sme tudi vojna mornariška uprava izvršiti potrebne izprenembe na ladjah, a jih mora vrniti lastnikom v prejšnjem stanju. Ako prevzame država lastnike pravice kake ladje, se mora plačati prvotnemu lastniku nabavno ceno, pri temur se seveda odrešuna, koliko časa se je ladja že rabila. Za prestopek tega zakona so določene stroge kazni.

Davek na nevojake v Rusiji. V Rusiji nameravajo uvesti nov zakon za obdavljanje vojaščine prostih oseb. Vsakdo, ki bi bil prost vojaške slube, bi moral plačevati določeni davek, a to samo tri leta. Visokost vsote, ki jo mora posameznik plačati, je razdeljena z ozirom na premoženjske razmere posameznika v pet razredov od 40 do 5000 rubljev letno. Po tem načrtu bi dobila država vsako leto 300 milijonov rubljev, kakor je izračunal ravnatelj prednjega statističnega urada v Peterburgu.

Telefonska in brzjavna poročila.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 9. decembra. Danes se je v državnem zboru pričelo prvo branje bančne predloga. Kdaj se sestane proračunski odsek, ki bo obravnaval o proračunskem provizoriu in o laški fakulteti, še ni določeno. Pred torkom proračunski odsek ne bo zboroval. Z ozirom na kratek čas, ki je na razpolago vladi, da reši svoj delovni program, se čujejo glasovi, da bo vlada v kratkem prišla v veliko zadrgo. Oglasajo se pesimistični glasovi, ki trdijo, da je demisije vlade v kratkem pričakovati.

AVSTRIJSKI MORNARIŠKI PROGRAM DO LETA 1912.

Dunaj, 9. decembra. Poroča se: Prva dva dreadnoughta bosta gotova spomladi, oziroma jeseni 1911, tretji in četrti pa do leta 1913, tako da bodo tega leta že vsi štirje pluli po morju in začeli svojo službo. Vsaka ladja bo stala nad 60 milijonov kron, vse štiri torej okoli 250 milijonov kron. Vrheta pa hoče uprava zgraditi še tri brzokrižarki tipa »Admiral Spaun«, ki bodo stale 30 milijonov kron. Zato pa bo zlasti z ozirom na laške priprave treba pomnožiti tudi torpedovke ter podmorske čolne, za kar je proračunanih 20 milijonov kron. Vsega skup nas bo to torej stalo 300 milijonov kron, ki se bodo razdelili na 5 let à 60 milijonov, v proračun za leto 1911 se bo pa postavila številka 50 milijonov. Dreadnoughti bodo vsi enaki: 160 m dolgi, 22.000 ton, turbine po 50.000 konjskih sil, hitrost 23 milij na uro, topov najtežjih kalibra

305 cm pa bo 12. Kar pa se tiče nadaljnega programa, se namerava do leta 1925 zgraditi v treh periodah 3 divizije dreadnoughtov (po 3 tri ladje 1 divizija), tako, da bo Avstrija po 15 letih štela vstevši 4 križarki tipa »Spaun« 15 bojnih ladij največje vrste. Zveza z Italijo nas res veliko stane!

ZA PRAVIČNO SPRAVO Z NEMCI.

Praga, 9. decembra. Včeraj je zboroval širši izvrševalni odbor zaupnikov mladočenske stranke. Zborovanja se je udeležilo 200 oseb. V popoldanski seji je poročal dr. Kramar o političnem položaju, dr. Fiedler pa o predstoječih dunajskih češko-nemških pogajanjih. V debati so se izrekli razni govorniki za ureditev političnih razmer in za pravično spravo z Nemci. Nasprotstva, ki so nastala ob priliki izvolitve dr. Fiedlerja za predsednika enotnemu češkemu klubu, so se na včerajšnjem shodu poravnala, vendar pa je opažati v taboru mladočehov neko nerazpoloženje, ki kaže na prikrita osebna nasprotstva med posameznimi voditelji.

VSEUČILIŠČE V INOMOSTU.

Inomost, 9. decembra. Vlad je baje odločila zidati za univerzo v Inomostu novo stavbo, kar se je že namignilo vseučiliškemu odboru dijaštvu v Inomostu. Predavanja se bodo bržkone zopet pričela v ponedeljek, ker bo takrat naučni minister že odgovoril povoljno na interpelacijo poslancev Wastiana, Perathonerja in drugih. Novo poslopje za vseučilišče se bo zidalo tri leta.

NOV AVSTRO-OGRSKI VOJAŠKI ATAŠE V PETERBURGU.

Peterburg, 9. decembra. Na mesto avstro-ogrškega vojaškega atašeja v Peterburgu, grofa Spanocchija, ki se ga je večkrat imenovalo v vohunski aferi barona Ungern-Sternberga in ki je bil odpoklican, je imenovan stotnik generalnega štaba, princ Gottfried Hohenlohe, ki je pred več leti opravljal enak posel. — Ungern-Sternberg, ki je obsojen na štiri leta v prisilno delavnico, ni vložil kasacijske tožbe, pač pa sta vložila njegov stari oče in njegov edini sin prošnjo za pomiloščenje na carja, v kateri prosita, naj se zmanjša kazen. Ungern-Sternberg upa, da se ga bo izgnalo v Sibirijo.

20 IZPRAZNJENIH KARDINALSKIH MEST.

Rim, 9. decembra. Praznih je zdaj 20 kardinalskih mest.

SRESKI KRALJ OKLOFUTAL PRINCA JURIJA ?

Belgrad, 9. decembra. Listi poročajo, da sta se kralj Peter in princ Jurij silno sprla. Princ Jurij je izjavil kralju, da noče zapustiti Belgrad in da ima med častniki in med ljudstvom toliko zaslonbe, da si upa priboriti nazaj z zvijačo oropano mu prestolonasledstvo. Ko je dejal princ Jurij, da lahko vzdigne roko ne le proti bratu Aleksandru, ampak tudi proti očetu, je kralj Peter priložil Juriju krepko zaušnico. Princ Jurij je potegnil sabljo in šele vstopivši adjutant je tem prizorom napravil konec. Uradno pa ta dogodek dementirajo.

ANGLEŠKE VOLITVE.

London, 9. decembra. Dozdaj je izvoljenih 147 liberalcev, 193 unionistov, 28 od delavske stranke, 45 Redmondove stranke, 5 pristašev O'Briensa. Liberalci so pridobili 13, unionisti 19, delavska stranka 4 mandate. Ako vladna večina ne bo znatnejša, bo novi parlament stal pred ravno tako krizo kot stari.

RUSKI CAR V BELGRADU.

Belgrad, 9. decembra. »Novo Vreme« poroča, da ruski car v letu 1911. obiše Belgrad.

ZVEZA MED BOLGARIJO IN GRŠKO.

Sofija, 9. decembra. V kratkem obišče grški prestolonaslednik carja Ferdinand. Takrat se sklene zveza med Bolgarijo in Grško.

KUGA V MADŽURIJI.

Peterburg, 9. decembra. V Mandžuriji se razširja kuga z nenavadno naglico. Na Mongolskem so okuženi po celi rodovi. Med prebivalstvom vlada velika panika. Zdravniško osoblje v Sibiriji je nezadostno, da bi moglo uspešno delovati proti epidemiji. V Peterburgu se boje, da se kuga ne razširi v evropsko Rusijo in v glavno mesto. Od strani zdravstvenih oblasti so se uvelje naredbe, da se kam ne zanesi kuga. V Peterburgu bodo razpisali tudi nagnade za pobiranje podgan.

PO ZGLEDU KÖPENIŠKEGA STOTNIKA.

Aachen, 9. decembra. Godec Erich Kassel iz Berolina, ki je izvršil velike sleparje, oblečen v uniformo gardnega narednika, je bil obsojen na 4 leta ječe.

STAVKUJOCI DELAVCI NAPADLI VLAK.

Pariz, 9. decembra. Na progi Lyon-Marzilia se je skušalo vreči raz tira luksusni vlak, ki je prišel iz Calaisa. Stavkujoči železniški delavci so namreč položili čez tir težke pragove in zabilo kose železa med tračnice. Vsled pozornosti strojevodje pa se je moglo vlak ustaviti še v zadnjem trenutku pravočasno ter se je tako posrečilo preprečiti katastrofo.

MILIJONSKIE TATVINE NA RUSKEM.

Peterburg, 9. decembra. Nadzorveni uradniki so odkrili na železniški postaji v Krasnojarsku, gouvernement Jenisejsk, tatvine blaga v visokosti 1½ milijona rubljev. Uradna preiskava je v polnem teklu.

PREBIVALSTVO BEROLINA.

Berlin, 9. decembra. Uradno se razglasja, da je ljudsko štetje izkazalo v Berolinu 2.180.000 prebivalcev.

KOLERA.

Budimpešta, 9. decembra. Včeraj so konstatirali v Nytri nov slučaj kolere.

Zagreb, 9. decembra. V Borovu pri Vukovaru sta se pojavila dva nova slučaja kolere.

Najprimernejše darilo slovenskim dijakom.

O novi »Knjigi o lepem vedenju«, spisal Urbanus, založila »Katol. Bukvarna«, piše znani dijaški list »Mentor« v zadnji številki tako-le: »Veselje navdaja človeka, čitajočega to knjigo. Kako živo potrebuje njenih naukov večina ljudi, posebno pa mladi na, ki ima v nedolgem času nastopiti v javnosti. Kaj pomaga dijaku, ako ima glavo čez bregove polno šolske znanosti, če pa pogreša tistega notranjega bleska, ki tako ugaja Bogu in ljudem, če mu manjka srčne izobrazbe, ki se kaže pri vsakem koraku tudi nazunaj v finem obnašanju. Kako malo je prave olikanosti v današnjem dijaškem svetu; pač se je naučil marsikdo pravilno klanjati, kazati prijazen obraz in govoriti vlijudne fraze, toda vsak trenutek lahko izbruhne zlasti v ožjem krogu to varišev na dan resnični značaj, sezidan brez podlage kreposti. Kakšno izvrstno priporočilno pismo pa je za dijaka lepo vedenje! Nehote se ti prljubi, ako odseva iz vsega njegovega kretanja neka ljubljana eleganca, s katero te nagovarja, se izgovarja, opravičuje, prosi, pozdravlja itd. Kako neznačna je besedica »prosim« in vendar kako ugoden vtis napravlja v pravem času izgovorjena na slehernika. Če hočeš, učenec Modric, biti res omikan, beri in študiraj »Urbana«. Mnogo strani je naravnost izboren suplement uporabljače somatologije za VI. gimnazijski razred, ko uče razmerje med skrbjo za telesno zdravje in — omiko. Če marsikdo greši zoper pošteno obliko občevanja že doma med svojci, koliko večkrat zaide šele v neprijeten položaj, da ne ve, kako obnašati se v finejši družbi zunaj in proti gotovim osebam višjih krogov. Za vse te slučaje nudi »Urbanus« sila praktična navodila, za katera mu bo hvaležen vsak dijak, ki si jih prilasti. Ker je knjiga pisana v krasnem jeziku in veje iz vsake strani duh lepote in kreposti, ki bi ga htel vdihniti pisatelj celemu slovenskemu ljudstvu, predvsem pa njegovi mladini, zato želimo, da bi ne bilo resnobnega dijaka, ki ne bi poznal in izvrševal v svojem življenju njenih nasvetov.« — Cena knjige je 3 K za broširan in 4 K za elegantno vezan izvod.

TRŽNIKE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 9. decembra.

Pšenica za april 1911	11.06
Pšenica za oktober 1911	10.77
Rž za april 1911	7.89
Oves za april 1911	8.43
Koruza za maj 1911	5.67

Padavin v 24 urah v min.

Prisna le s to znamko — ribičem — kot garancijskem znamkom SCOTT-ovega ravnjanja!

Prvi zobčki

bodo hitro prodri, brez vsakega krča ali med časom dobivanja zob tako pogosto nastopajočih težko v prebavi, aka se da otrokom Scott-ova emulzija. Ona prepreči močni, ravni in zdrav. 34 letni dober sloves je porok za to trditve. To je brez dvoma, da bo tudi Vaše dete 3109

Scott-ovo emulzijo

ne samo rado zavživalo, ampak tudi zelo lahko prebavilo, tudi tedaj, ako bi mu mleko povzročalo težave.

Cena izvirni steklenici 2 K 50 vin. Dobri se v vseh lekarnah.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306.2 m, sred. zračni tlak 736.0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrevi	Nebo	Padavin v 24 urah v min.
8. 9. zveč.	732.0	9.0	brezvetr.	oblačno	
9. 7. zjutr.	730.0	8.2	sl. vzh.	"	13
9. 2. pop.	728.9	11.0	sl. jzzah.	"	šrednja včerajšnja temp. 8.9° norm. 0.7°

Cerkvene razmere na Francoskem.

(Konec.)

Vsaka škofija na Francoskem izdaja svoje vernike poseben tednik »La Semaine religieuse« (Verski teden), ki prinaša oznanila o cerkvenih slavostih, pridigah, ter se prodaja ob sobotah zvečer in ob nedeljah ob cerkvenih vratih za 15 cent. Kurijožno je, da se pri vhodu vsake cerkve navadno nahaja »le donneur d'eau bénite« (podajalec blagoslovljene vode), ki ti drži nasproti kropilnik ter seveda pričakuje milodarovan. Navadno je to kak invalid ali pohabljenec.

Med zanimivosti francoskih cerkva spada dejstvo, da v njih ne najdeš klopi, kakor pri nas, ampak samo stolice s klečalom; oskrbujejo jih najemnice stolov (loueuses de chaises), ki se odlikujejo po priprosti črni obleki, sirokim naramnim plaščem in belo havbico; te so poleg Švicarjev, pedelov in cerkovnikov najboljši informativni vir glede cerkvenih prifeditev. Nadaljnja zanimivost pa je, da se mora pri vsaki božji službi ta sedež plačati z 10 cent. Najemnina od stolic je danes že najizdatnejši dohodek cerkva, ki danes ne posedujejo več premoženja. Ako predemo k vprašanju gmotnega stanja franc. duhovštine, moramo seveda konstatirati, da je isto dokaj neugodno. Dohodki duhovništva so danes sledče razpredeljeni: znaten vir dohodkov obstoji v kolektah, priejanih vsako nedeljo in praznik; k temu se pridrži štolnina. Po sklepku francoskih škofov je duhovščina dolžna odštevati vse dohodke svojemu škofu, ki potem dotične razdeli po potrebi. Prilikom separacije je vrla večini duhovščine odvzela tudi stanovališča. Vendar pa še danes skoro vsi župniki in kaplani stanujejo v prejšnjih bivališčih. Vlada je namreč občinskim zastopom na prostu dala, da razpolagajo z župnišči. Kjer je občinski svet duhovščini naklonjen, tam prepriča duhovščini brezplačno stanovališče, kjer pa ni harmonije med občino in duhovščino, tam seveda občina najemnino zahteva.

Francoski duhovnik se po vstopu v semenišče ne loči več od svojega tarlarja, ali kakor tu pravijo: soutane; predstavimo si nastop francoskega svečenika: dolga sutana s cingulom, nizke črevlje s črnimi nogavicami, širokokrajen klobuk v oni formi, ki jo vidimo pri nas na podobah sv. Roka ali sv. Jakoba, to je francoski duhovnik.

Da je skoro vse francosko plemstvo strogo verno, mi ni treba posebej povdarjati. In tako pride, da je danes marsikoj francoski župnik vzdrževan po grajsčaku. V Parizu so seveda razmere drugačne. Tu je gmotno stanje duhovščine tudi danes še dokaj ugodno. V »Echo de Paris« sem čital nekoč, ko se je le-ta branil proti napadom framazonov, da je imela župna cerkev St. Madeleine v Parizu leta 1909 200.000 frankov dohodkov (temelj davčne napovedi). Priponiti pa treba, da je s tem dohodkom delilo en župnik in 21 kaplanov, plača 9000 fr. na leto torej za Pariz ni kaj posebnega. Izredno mnogo mladeničev se še danes posveča duhovskemu stanu. Francija s 40 milijoni prebivalci šteje 36 tisoč župnij ter preko 120.000 posvetne duhovščine. Pariz šteje danes 70 župnij; pri vsaki deluje 6 do 20 duhovnikov. (Madeleine 19, Saint Sulpice: dekan in 28 kaplanov.) Izredno veliko je število inozemskih duhovnikov v Parizu, ki pohajajo iz Nemčije, Avstrije, Švice, Holandske, Luksemburske itd. Skoro vsi bivajo tu radi študij.

Kakor je torej razvidno, je versko življenje Francozov mnogo bolj ceremonijelno, kot pri nas; nekaj posebnega je prvo sv. obh. Prijetno dirne človeka, ko vidi spomlad med veliko nočjo in binkošti belo oblecene deklice, čisto zavite v bele pajčolane, ter dečke v črnih oblekah korakati po ulici. To je mladež, ki je namenjena k prvemu sv. obhajilu. Za francosko redbino je ta dan največji praznik. Po cerkvenih obredih se snidejo v hiši starišev mlado-obhajanca vsi bližnji in daljni sorodniki. Pri slavnostnem obedu sedi sin poleg matere in hčerka poleg očeta. Otroci, ki so skupno posečali poduk za prvo sveto obhajilo, se medsebojno obdarujejo z molitveniki in enakimi predmeti. Razven tega se prvoobhajanci od sorodnikov in znancev bogato obdarujejo. Na dan po prvem obhajilu obišejo stariši duhovnika ter mu izročijo primeren dar v zahvalo za pod-

uk njihovi deci. V provinciji si hčerke premožnejših starišev izbirajo k premu obhajilu kako revnejšo sosedstro, da s tem pokažejo svojo poniznost.

Nekaj zanimivega je velikonočni teden v kakem večjem mestu na Francoskem, posebno pa v Parizu; veliki teden in Veliko noč dospejo krščanske navade tudi izven cerkve in hiše do veljave. Ves postni čas vidiš v Parizu v vseh trgovinah neizmerne množine svežih in konserviranih rib, rakov in polžev. Celi hribovi polenovke se nahajajo pred izložbami trgovcev. Celo v restavracijah figurirajo na jedilnem listu postne jedi na prvem mestu. Najbolj očitno pa je to v velikem tenu; zadnje tri dni mesena hrana takoreč izgine. Na veliki petek ne dobis v Parizu v nobeni restavraciji mesene jedi, kajti ta dan imajo vsi pariški mesarji in prekajalcii zaprte prodajalne. Povsod, v najfinješi restavraciji do zadnjega predmestnega izkuha ti postrežejo z ribami. Veselo življenje vlada na cvetno nedeljo; delavci si nataknijo vejice in mačice za klobuk, kočijaži in vozniki ne pozabijo konjem oljkinino pero za kumat vtakniti. Gostilničarji okrase sobno zrcalo z oljkinimi vejicami, celo zidarji jih pripenjajo na orodje, vsakdo prinese kako vejico na svoj dom. Skratka povsod veje duh cvetne nedelje. Prve tri dneve velikega teda so po vseh cerkvah večerne pridige, naval na te je, kakor so mi zatrjevali tukajšnji duhovniki, jako velik.

Kaj ginljivi prizori se odigravajo cvetno nedeljo v tukajšnjih cerkvah. Ko stopa duhovnik po besedah »Emisit spiritum« ipred oltarja dolni, se sklene k tloru in se s čelom dotakne tal, ga navadno v tem dejanju posnamejo vsi navzoči verniki. Še ginljivejši so vtisi velikega petka. Medtem ko duhovnik poje pasijon, prevzamejo koristi vloge Pilata, Judeža itd., zbor pa prednaša judovsko ljudstvo, tako da se pasijon razvije v ginljivo dramatsko privedev. Na tisoče in tisoče mož prejme na veliki četrtek sveto obhajilo. Svetovnoznan je todnevno obhajilo v pariški stolnici Notre Dame, kjer je bilo veliki četrtek lanskoga leta obhajnih 16 tisoč moških. Pridige v postni dobi zasužijo posebne omenitve. Poleg glavnih resnic obravnavajo propovedniki tudi najtežjavnejša dogmatska, filozofska in socialna vprašanja; učenjaki, častniki, umetniki, slavnici pisatelji, odlični pesniki, člani akademije obiskujejo pariško stolnico »Notre Dame«. Kdor je slišal kdaj v Parizu abbé Vignota in ga razumel, bo celo življenje govoril o sreči, koje je bil deležen. Nedavno tega sem brskal po bogati mestni knjižnici v Avallou in prišli so mi v roke tiskani govorji tega slavnega govornika. Čitajoč dela abbé Vignota, kakor: »La vie meilleure« (Boljše življenje), »La vie pour les autres« (Življenje za druge), »La règle de moeurs« (Pravila nравnosti), sem dospel do prepričanja, da nima literatura veliko pisateljev, ki bi tako bistroumno reševali vsa pereča socialna vprašanja današnje dobe.

: Naročajte „Slovenca“.

Mlinar

dobro izvežban, želi vstopiti v službo kot pomočnik ali pa vzamte mlin v najem. — Naslov: J. K. mlinar, poste restante Idrija. 3435 1

Serravalle

železnato Kina-Vino

Higienična razstava na Dunaju 1906:

Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča slast do jedi, okrepa živce, zboljša kri in je rekonvalsentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 7000 zdravniških spričeval.

J. SERRAVALLE, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovje.

Preberi si nakupite božičnih daril, blagovolite si ogledati še moje izložbe in presodite cene! — Potrudite se potem v mojo trgovino, kjer se Vam daje drage volje vsakterja pojasnila, da se preprite in odločili se boste takoj, da si nabavite svoje potrebujoče le pri domači tvrdki

H. SUTTNER, LJUBLJANA, Mestni trg ali Sv. Petra cesta. Specjalna trgovina najnovejših precizijskih ur moje lastne tovarne ur v Svici z znamko IKO.

Največja zalog ur, zlatnine in srebrnine, juvelov ter brillantnih nakitov itd., istotno ogromna izbira kina-srebrnega blaga kakor nastavkov, jedilnega

Postrežba strogo solidna! Cene najnižje! Telefon 273. Brzozavni naslov: »H. SUTTNER«. Na pismena vprašanja se ogovarja z obratno pošto. Denik politične preso.

Veletrgovina specerijskega blaga in deželnih pridelkov

ANTON KOLENC
CELJE

, Narodni dom“ Graška cesta 22.
(v lastnih hišah).

Naznana, da kupuje vsakovrstne deželne pridelke vsako množino po najvišjih dnevnih cenah, osobito suhe gobe, laneno seme, fižol, kumino, vsakovrstno žito, konopljite itd. ter sadje sveže in suho.

Predivo v vsaki množini se kupi kakor tudi solnate vrčeve.

Priporočam se gospodom kolegom trgovcem za nakup vedno svežega specerijskega blaga in deželnih pridelkov, ker jamic za pošteno in dobro postrežbo po najvišjih dnevnih cenah.

Gospodom duhovnikom priporočam vsakovrstne sveče, kadilo in olje za cerkve.

Slavnemu občinstvu zagotavljam točno in solidno postrežbo z vedno svežim blagom po najvišjih cenah. Nadalje premog na cele vozove debel po 2:10, droben po 1:40 K 100 kg na dom postavljen v Celju, drugam po dogovoru.

Pismena naročila se z obratno pošto izvrše.

Zupni urad v Vavtivasi razpisuje
službo organista in cerkvenika.

Plača letnih 800 K v gotovini, prosto stanovanje in poraba vrta. — Prednost imajo tisti, ki znajo voditi pevski zbor. Nastop ob novem letu.

3565 10

Stavbišča na prodaj!

Se nekaj krasnih stavbišč parcel, v sredini mesta, na vogalu Kuhnova in dr. Valentina Zarnikove ulice.

Opozori se, da imajo stavbišča vsled suhega peščenega terena, solnčnate lega ter vremenskega zavetja najbolj ugodno stavbiščo.

Poizvane se pri lastniku Kuhnova cesta Stev. 5.

3377

Krasne damske klobuke

kakor tudi za deklice in otroke
najnovejše mode v največji izbiri
po zelo ugodnih cenah priporoča

modni salon P. Magdić,

Ljubljana, nasproti glavne pošte.

3012

Št. 38.045.

3546 2

Na c. kr. veliki realki v Ljubljani je stalno popolniti izpraznjeno službo

šolskega sluge in laboranta.

S to službo je združena letna plača 900 K, pravica do dveh v po-knjino vštvenih petletnic po 100 K in pa dejalnostna doklada letnih 180 K.

Zahtevajo se oni pogoji, ki so vobče veljavni za nameščenje služabniškega objekta. Prednost se bo pa dajala onim prosilcem, ki dokažejo, da so izurjeni v postrežbi pri kemičnih, fizikalnih in prirodoslovnih zbirkah.

Prosilci naj svoje pravilno opremljene prošnje vlagajo najkasneje

do 31. decembra 1910

pri podpisanim mestnem magistratu.

Zakasnele ali pa pomanjkljive prošnje se pri oddaji službe ne bodo vpoštevale.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dne 2. decembra 1910.

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni c. kr. deželne vlade svetnik:

Laschan I. r.

Najboljše štedilno voščilo za pode

Brezbaruno, rumeno in rujavo za parkete ali polikane tla priporoča v škatljah po en, pol in četrt kg ali prosto

ADOLF HAUPTMANN

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka in stek. kleja

1443 4

Božična darila!

prodaja itd. vse v najmodernejšem slogu.

lastnik prve največje slovenske svečarne

J. KOPAC

v Gorici
ulica sv. Antona štev. 7.

Priporoča prečastiti duhovščini, slav. cerkvenim oskrbnikom in p. n. slavnemu občinstvu
3315

čebelno-voščene sveče, zvitke, kadilo, med itd. itd.

Kakovost izdelkov in nizke cene izključujejo vsako konkurenco.

Za slabokrvne in prebolele
je zdravniško priporočano
črno Dalmatinsko vino
najboljše sredstvo 2501
4 steklenice (5 kg) franko K 4—
BR. NOVAKOVIC, Ljubljana.

VAJENEC

3454

poštenih staršev
se sprejme v
večjo trgo-
vino na
Dolenjskem.
Ponudbe je poslati pod „št. 100“
na upravnštvo „Slovenca“

Najvažnejše perje in puh popolno čisto in
je, da se kupi perje in puh brez vsega duha.

Tako perje in puh se dobri pri znani tvrdki

Anton Šarc v Ljubljani

Selenburgova ul. 5, na vogalu Knaflove ul. (nasproti glavne pošte)

po sledenih cenah:

Perje 1/2 kg po . . .	K 1·68	Puh siv 1/2 kg po . . .	K 5·25
"	2·50	"	6·25
"	3·35	" bel "	6·75
"	4·20	"	8·35
"	5·85	"	10—

Pošilja se poštne prosto s povzetjem.

2964 1

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

Adventne in božične za mešan zbor. **P. Angelik Hribar**; partiture in 4 glasovi K 4·80, posamezni glasovi à K —60. — Dolgo zaželjene in nujno pogrešane pesmi ljudskega skladatelja, ki je znal narodni duh v svojih pesmih spojiti v cerkveno dostenjeno smislu.

Obhajilne pesmi istega skladatelja, za mešan zbor; partitura in 4 glasovi K 3·60, posamezni glasovi à K —40. — Vrzel, ki se je kazala na polju cerkvene glasbe glede obhajilnih napevov, je s to zbirko precej izdatno izpolnjena.

Cantica sacra I. del, za moški ali ženski zbor, **Anton Foerster**. K 2·40. — Moškim in ženskim zborom je ta pesmarica, ki nudi veliko izbiro raznih napevov za vse prilike in potrebe cerkvenega leta, neobhodno potrebna.

Zbirka cerkvenih pesmi za moški ali ženski zbor; **Janko Leban**. K 1·40. — Priročna pesmarica obsegata razne lepe napeve ter bode cerkvenim zborom prav dobro slažila.

Missa in hon. St. Josephi za mešan zbor; **Ivan Pogačnik**. Partitura K 1·60, posamezni glasovi à K —40. — Vseskozi lahka a v pravem cerkvenem duhu zložena skladba bode svojemu namenu služila tudi pri najboljših cerkvenih zborih.

12 Marijinih pesmi II. zbirka, za mešan zbor; **Anton Foerster**. Partitura K 1·80, posamezni glasovi K —40. — Mojsterski, vendar lahki napevi so pravi biscri domače glasbene umetnosti.

Introitus et Communiones za največje in večje praznike celega leta; **Kimovec-Premrl**. Partitura K 2—, glasovi K 1—. — Za razvoj tradicionalnega korala je omenjena zbirka velike važnosti in cerkvenim zborom prepotrebna.

Vse te knjige se dobe v Katoliški Bukvarni v Ljubljani, v knjigarni „Ilirija“ v Kranju in I. Krajec nasl. v Novem mestu.

RIBE

CENE ZA TEKOČI TEDEN:

Vahnja (Schellfisch) velika riba brez glave	1 kg K 1·40.
" mala riba z glavo	1 " " —80.
Trska (kablj) brez glave	1 " " 1—.
Morski losos (Seelachs)	1 " " 1—.
Morska postrva (Knurrhahn)	1 " " 1—.
Ostriga (Austernfisch) zelo delikatna, brez glave	1 " " 1·50.
Zlati ostriš (Goldbarsch)	1 " " 1—.
Schollen (Flunder) srednje velika za praženje	1 " " 1·50.
Rudeči list (Rotzunge) nadom. za soles	1 " " 1·80.
Steinbutt (Turbot)	1 " " 2·80.
Angler (brez glave in brez kože)	1 " " 1·40.

Na željo p. n. naročnikov so na razpolago zastonj **kuharske knjige**. Obenem priporočam vsak dan sveže polnjeno **Reinheitsgebotovo bavarsko in marčno pivo**, ki se naročnikom franko dobavlja na dom.

Vsak petek se dobe po čudovito nizkih cenah

iz Severnega morja

pri

ANTONU STRAUHU

Valjčni mlin v Domžalah I. Bončar, Ljubljana

Centralna pisarna in skladišče: Vega ul. 6.

Telefon interurb. št. 129.

Telefon interurb. št. 129.

Priporoča pšenično moko izvrstne kakovosti, otroke in druge mleuske izdelke.

Zastopstvo in zaloge v Gorici: Peter Gruden & Komp., Stolni trg 9.

Za cerkvene pevske zbore:

Zveličar nam je rojen, za ženske glasove, in Offertorium in festo Epiphaniae Domini za mešan zbor, Fran Kimovec. Part. K —40.

Božične pesmi za mešan zbor, Chlondowski. K 1·30.

Introitus & Communiones za največje in večje praznike celega leta, Kimovec-Premrl. Part. K 2—, glasovi po K 1—.

Rihar renatus, Fran Kimovec, 21 pesmi našemu Gospodu za mešan zbor: 3 razne, 4 postne, 2 božični, 2 velikonočni, 1 za Vnebohod, 8 za sveto Rešnje Telo, 1 na čast presv. Trojici. Part. K 3—, glasovi po K —40.

Ljudska pesmarica za nabožno petje v šoli, cerkvi in domu, Fran Spindler. Broširano K —60, vezano K 1—. Obsegata: 6 mašnih, 5 obhajilnih, 6 blagoslovnih, 21 pesmi za cerkveno leto, adventne, božične, velikonočne itd., 12 pesmi za Marijine praznike, 10 pesmi za šmarnice in druge pobožnosti, 9 pesmi k svetnikom in angelom, 16 raznih pesmi, poleg tega je tudi več pesmi, ki se pojijo z istimi napevi.

Spremljevanje k „Ljudski pesmarici“. Fran Spindler. K 4—. To je partitura k ravnokar opisani „Ljudski pesmaric“. Part. K 4—.

Cerkvena pesmarica za Marijino družbo, I. del, za štiri enake (ženske ali moške) glasove, Anton Grum. Part. K 2—. Obsegata razne znane in udomačene mašne pesmi, dalje 2 pesmi za advent, 4 božične, 1 za Novo leto, 2 za sv. Tri Kralje, 2 za Ime Jezusovo, 5 postnih, 3 velikonočne, Krizev teden, Vnebohod, Binkošti, Presv. Trojico, 4 o presv. Rešnjem Telesu, 2 za Presv. Srce Jezusovo, cerkveno blagoslovjanje, dalje 9 obhajilnih in 5 k blagoslovu.

Miss de Angelis, Fran Kimovec. Koralna maša, Partitura K 1·50, vsak glas po K —30.

Miss in hon. s. Ceciliae ad IV voces inaequales, Anton Foerster. Op. 15. Part. K 2—, glasovi po K —30.

Miss Seraphica ad IV voces inaequales cum Organo, P. Hugolin Sattner. Part. K 3·20, glasovi po K —50.

Miss in hon. S. Stanislai Kostkae, brevis et facilis ad quattuor voces inaequales, Dr. Anton Chlondowski. Part. K 2·80, glasovi po K —40.

Miss in hon. ss. Cordis Jesu ad IV voces inaequales, Fran Kimovec. Part. K 1·50, glasovi po K —40.

Slovenska sv. maša v čast sv. Cecilije za mešan zbor in samospev z orglami, Anton Foerster. Op. 82. Part. K 1·20.

Slava Bogu, P. Hugolin Sattner. Op. 10. I. zvezek. Mašne pesmi za mešan zbor. Part. K 1·50, glasovi po K —40.

Mašne pesmi za mešan zbor, P. Hugolin Sattner. Op. 9. Part. K 2—, glasovi po K —40.

Slovenska sv. maša za mešan zbor, Ivan Lahnar. Part. K 1·20.

L. Belarja slovenska maša za tri ženske glasove, Fran Kimovec. Part. K —60, štirje izvodi K 2—.

V poniznosti klečimo in 5 Marijinih pesmi za mešan zbor, Anton Grum. Part. K 1—.

Ecce sacerdos magnus za moški zbor, Fran Kimovec. Part. K —40.

Tantum ergo ad III voces viriles, Dr. Anton Chlondowski. Part. K —50, glasovi po K —10.

Te Deum super cantum Michaeli Haydn. IV. vocum inaequale aut una voce cum organo, Anton Foerster. Op. 58. Part. K —50.

Asperges me et Vidi aquam iuxta editionem Vaticananam, Fran Kimovec. Part. K —50, pet izvodov K 2—.

Oremus pro pontificis nostro ad IV voces viriles, Dr. Anton Chlondowski. Part. K —50, glasovi po K —10.

Sanctae Joseph, Dr. Anton Chlondowski. Inventione una voce sola et choro ad IV voces inaequales alternatim concinenda, Part. K —60, glasovi po K —10.

Ave Maria VII vocem inaequale aut IV vocum aequalium, Anton Foerster. Op. 107. Part. K —60, glasovi po K —20.

Ave Maria in Češčena Marija za tri ženske ali moške glasove z orglami, Nagrobnica za tri ženske glasove, Fran Kimovec. Part. K —50, pet izvodov K 2—.

Litanje presv. Srca Jezusovega za moški ali ženski ali mešan zbor, Anton Foerster. Op. 73. Part. K —40.

Lavretanske litanije Matere božje za moški ali ženski ali mešan zbor, Anton Foerster. Op. 17. Part. K —40.

6 Marijinih pesmi za tri ženske ali moške glasove (ena za dva, štiri tudi za en glas) z orglami, Anton Foerster. Op. 100. Part. K 1·80, glasovi po K —40.

12 Marijinih pesmi za mešan zbor, Stanko Premrl. Part. K 1·80, glasovi po K —40.

Marijine pesmi za mešani zbor, P. Hugolin Sattner. Part. K 1·80, glasovi po K —50.

Velikonočne pesmi za mešan zbor, Ivan Lahnar. Part. K 1·30.

Lamentacije in očitanka ali žalostne pesmi Jemremijevi preročki („Kaj sem ti storil“) za mešan zbor, Anton Foerster. Op. 5. Part. K —70.

Šmarnične pesmi za mešan zbor, Ivan Lahnar. Part. K 1·30.

Nagrobnice, Francišek Marolt. Lično vezano K 2·40. Poleg že znanih, lepih, v srce segajočih žalostink, n. pr. Blagoru, Človek gled, Nad zvezdami, Jamica tiba, Uslisi nas Gospod itd., imamo v Maroltovi zbirki tudi izredno število novejših vsestransko vzornih, glasbeno dovršenih in globoko občutenih nagrobnih spevov. Zbirka obsegata 24 slovenskih nagrobnic, zaključujejo štirje latinski zbori: „Libera“, „Miserere“ in pa najlepša, najresnejša in najveličastnejša se glaseča in dušo najbolj pretresajoča Mendelsohnova nagrobnica „Beati mortui“.

Praeludium et posludium super hymnum austriacum auctoris Josephi Haydn pro organo aut fortepiano quatuor manibus (Secondo = „Ped.“ c. octava), Anton Foerster. Op. 105. Part. K —60.

Himna v čast Cirilu in Metodu, Premrl. Za mešan ali moški zbor. Part. K —40.